

A pénzek legnagyobb része a szántásból került elő. Az éremlelet magjának területét (mintegy 80 m²-es felületet) kézi erővel 50 cm mélységben tártuk fel, itt azonban mindösszesen 2 további veret került elő, azok is 35 cm-es mélyen. A területen DK-i irányban tovább haladva újkori pénzek és veretek, valamint egy darab római pénz került elő, ezért a felszíni leletek hiánya miatt ezen a területen egy 3–4. századi szarmata temető feltételezhető. Ezt részben alátámasztja az is, hogy a Kingécen tervezett célkitermelőhely II. blokk területén 2009. augusztus 3. és 2009. szeptember 19. között végzett próbafeltárás során a Hódmezővásárhely 212. lelőhely közelében római kori szarmata leletanyag is előkerült

CSÁNYI VIKTOR

224. Hódmezővásárhely-Kopáncs, Olasz-tanya (KÖH 34520)

(Csongrád megye) U, R

Az 1970-es években végzett terepbejárás során azonosított lelőhely a várostól DNY-ra, a Nagysziget elnevezésű határrészben, a Gyúló-ér egykori magaspártján fekszik. 2008 decemberében Bácsmegi Gábor próbafeltárással pontosította a lelőhely kiterjedését és jellegét. A megelőző feltárás nem érintette a teljes lelőhelyet, csak a homokbánya nyitása által veszélyeztetett, középső, ill. É-i részt tárták fel a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat munkatársai 2009 őszén, összesen 6500 m²-en. A feltárás során egyértelműen bebizonyosodott, hogy a korábban megkezdett homokkitermelés során a lelőhely É-i szélé megsemmisült.

Összesen 166 régészeti jelenség került elő, melyek a megnyitott felületen végighúzódnak, É–D irányú kiemelkedésen összpontosultak. Többségük kerek tárológödör, de van közöttük 5 nagyobb gödörkomplexum, 4 kút és 3 árok-részlet is. A lelőhelyen egy kiterjedt késő rézkori, a badeni kultúrához tartozó település nyomait találtuk meg. Emellett előkerült néhány neolitikus objektum is. Öt gödörben eltérő tájolású, zsugorított testhelyzetű emberi temetkezéseket tártunk fel. Mellékletként teljes, ill. töredékes edények, állatvázak, néhány csonteszköz, egy pipaként értelmezhető agyagtárgy és egy orsókarika került felszínre. Szintén temetkezésként azonosítottuk azt a gödröt, melyben egy nagyméretű edény összetört darabjai közül egy hiányos gyermekváz került elő. Feltártunk a badeni korszakra igen jellemző 18 rituális állattemetkezést is, teljes marha-, birka-, kutya- és sertésvázakat, ill. több részleges állatvázat. Az egyik gödörben a fiatal sertés csontjai mellett emberi koponyatető-töredék és egy gyermek végtagsontja feküdt. Gyakran találtunk a csontokon, ill. a csontok mellett nagyobb edénydarabokat, fél edényeket. Az állati maradványokat kultikus céllal helyezhették a gödrökbe. Szintén kultikus objektumokként, áldozati gödrökként értelmezhetőek azok az objektumok, melyek átégett, hamus, paticsos betöltésében, vagy a gödör alján egész edények kerültek elő. A legérdekesebb ezek közül az az objektum, melynek alján, az átégett rétegben egy

egész korsó és egy kis csésze feküdt, felette kb. 30 cm-rel egy teljes marhacsontvázat bontottunk ki, a gödör tetején pedig, még szintén a késő rézkorban egy kemencét alakítottak ki. Rituális rendeltetésűként interpretálható tárgy lehetett a lelőhelyen talált 3 fél kocsimodell-kerék és 2 fej nélküli idoltöredék. A temetkezések és áldozati gödrök térbeli elrendezésében szabályszerűséget nem tudtunk megfigyelni. Utóbbiak magas száma a településen belül mindenképpen figyelemre méltó.

A feltárás egyik legérdekesebb objektuma egy részben földbe mélyített, téglalap alakú, K–Ny tájolású, 2 cölöphelyes épület. Keményre döngölt padlót, valamint egy kisméretű, kerek, karólyukakkal körbevett tüzelőhelyet is kibontottunk az objektumban. A feltárt településrészlet szélein, a mélyebben fekvő részeken 4 nagyméretű kút találtunk. Az egyik kút alján egy teljesen ép, szűk nyakú palack feküdt, egy másik kút betöltésében kemence nyomait azonosítottuk. A négy kút egyike a neolitikum időszakához, feltehetőleg a szakálhádi kultúrához sorolható. Az objektum közelében, a szelvény DK-i szélénél még két gödör leletanyaga volt köthető a középső, avagy a késő neolitikumhoz.

Az objektumok többségéből nagyszámú lelet került elő, számos badeni jellegzetességgel. A karakteres tárgyak közé tartoznak a teljes vagy töredékes kétosztatú tálak, az apró, gömbös aljú, hengeres nyakú bögrék, poharak, a gömbszelet alakú tálak, a hengeres nyakú, gömbös testű korsók, fazekak. Gyakori díszítések a kerámiákon a beböködött pontsorok, a karcolt hálóminták, a kettős bütykök és az alagútfülek. A telep feltárása során mindössze egyetlen fémléletet, egy bronztűt találtunk, mely az egyik nagyméretű gödör betöltésében feküdt. Az objektumokból mindemellett jelentős mennyiségű állatcsont, halcsont, kagyló, valamint több teknőspáncél-töredék is előkerült. Találtunk több teljes, ill. töredékes őrlőkövet, valamint pattintott kőpengéket. Pető Ákos, talajtani referens vezetésével megtörtént a lelőhely geológiai felmérése, ill. számos földminta begyűjtése a különféle természettudományos vizsgálatok elvégzése céljából.

A leletek a KÖSZ szegedi regionális irodájában történő elsődleges feldolgozásukat követően a hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeumba kerülnek végleges elhelyezésre.

Munkatársak: Kékegyi Dorottya, Bárdos Nándor, Kovács Sándor, Bernáth László technikusok.

HERENDI ORSOLYA

225. Hódmezővásárhely, Kopáncs II. (KÖH 55517)

(Csongrád megye) U, A

A Hódmezővásárhelytől DNY-ra található Kopáncs II. lelőhelyet 2006-ban terepbejárással azonosították, majd 2008 tavaszán Tóth Katalin (Tornyai János Múzeum) próbafeltárása során a lelőhely kiterjedését 35 000 m² nagyságúnak határozta meg. A 2009 tavaszán kezdődött megelőző feltárás nem érintette a lelőhely teljes